
PM

OSTKUSTBANAN 2015 AB

Sundsvalls arbetsmarknadsregion och Nya Ostkustbanan

2021-03-25

JÄRNVÄG OCH SAMHÄLLE

DOKUMENTINFORMATION

Titel: Sundsvalls arbetsmarknadsregion och Nya Ostkustbanan
Version: Version 1.2
Bild på framsida: Ostkustbanan 2015 AB, www.nyaostkustbanan.se

Beställare: Ostkustbanan 2015 AB
Kontaktperson: Ingela Bendrot

Uppdragsnummer: 30006590

Konsulter: Henrik Andersson
Erik Bergfors

Ombud: Stefan Bojander

Viktiga effekter av Nya Ostkustbanan för Sundsvalls arbetsmarknad

- Tillgängligheten för kommunerna i stråket Kramfors-Söderhamn ökar dramatiskt. Antalet människor och arbetsplatser som nås inom 45 minuters restid ökar med mellan 40 % och ett par hundra procent för aktuella kommuner.
- Hudiksvall, Nordanstig, Sundsvall, Timrå, Härnösand och Kramfors bildar en gemensam arbetsmarknadsregion med över 100 000 arbetstillfällen och får därmed särskilt goda utvecklingsförutsättningar.
- Branschbredden ökar, vilket minskar sårbarheten och ökar innovationsförmågan.
- Sammantaget förbättras arbetsmarknaden, produktiviteten ökar och en försiktig bedömning visar på ungefär 2 100 fler jobb.
- Utbildningsmöjligheterna stärks. Exempelvis stiger antalet utbildningar inom yrkeshögskolan som nås inom 45 minuter från Sundsvall från cirka 21 till 49.

Sammanfattning

Sundsvalls lokala arbetsmarknad ("LA-region") bestod i mitten av 1980-talet av Sundsvall och Timrå kommuner. I dag har regionen utvidgats och inkluderar Härnösand och Ånge. Även Nordanstig har omfattande pendling till Sundsvall.

Regionen har dock inte vuxit i utbredning sedan år 2006. Under samma period har den genomsnittliga tillgängligheten i Sverige som helhet ökat med drygt 20 % (från 87 till 69 LA-regioner). När Sundsvalls arbetsmarknad inte har vuxit har regionen tappat i relativ konkurrenskraft mot andra delar av landet.

Under överskådlig framtid är det bara tåg som kan erbjuda strukturell tillgänglighet som överbryggar långa avstånd. I mellersta och norra Sverige har medianregionen cirka 20 000 invånare. I övriga Sverige är medianen ungefär 70 000 invånare.

Nya Ostkustbanan reducerar restiderna i stråket Söderhamn-Kramfors kraftigt. Som en följd kommer kommunerna Hudiksvall, Nordanstig, Sundsvall, Timrå, Härnösand och Kramfors att bilda en gemensam arbetsmarknadsregion.

Den nya arbetsmarknadsregionen når över 100 000 arbetstillfällen, vilket utgör en gräns för att få särskilt goda utvecklingsförutsättningar. Med Nya Ostkustbanan kommer drygt 210 000 människor inom en sådan stark utvecklingsregion.

Den relativa förbättringen blir dramatisk. För Härnösand och Hudiksvall ökar tillgängligheten med ett par hundra procent. Ökningen blir minst för de mest centrala kommunerna Nordanstig, Sundsvall och Timrå, men det är fortfarande förbättringar om mellan 40 % och nästan 80 %.

Branschbredden ökar, vilket innebär en minskad sårbarhet och ökad innovationsförmåga. Återigen blir effekten störst för de mindre kommunerna. Kramfors har i dag cirka 23 % av rikets branscher och den integrerade regionen kommer att öka till 62 %. Även Sundsvall ökar, från 58 % till 62 %.

Forskningen har visat ett samband mellan regionstorlek och sysselsättning som innebär att en fördubbling av regionen samvarierar med 3,7 % fler i arbete. En försiktig tillämpning för detta stråk skulle innebära ungefär 2 100 fler sysselsatta.

När Sundsvallsregionen växer förbättras förutsättningarna för fortsatt och ökad tillväxt. Det finns ett starkt samband mellan regionstorlek och förväntad befolkningsökning. Ingen region med fler än 40 000 invånare år 2008 hade en negativ utveckling kommande tio år.

Även förutsättningarna att utveckla kompetensen förbättras när LA-regionerna integreras. Exempelvis ökar antalet tillgängliga yrkeshögskoleutbildningar som Sundsvall når inom 45 minuter från cirka 21 till 49. För de mindre kommunerna blir ökningen ännu större.

Innehållsförteckning

Viktiga effekter av Nya Ostkustbanan för Sundsvalls arbetsmarknad	3
Sammanfattning	3
1 Inledning	7
2 Arbetsmarknad, tillgänglighet och utveckling	7
3 Sundsvalls arbetsmarknadsregion	9
4 Dagens tillgänglighet respektive med Nya Ostkustbanan	11
5 Effekter	16
5.1 Bildande av en storregion med stark utvecklingskraft	16
5.2 Ökad branschbredd för mindre sårbarhet och ökad innovation	16
5.3 Ett större arbetsutbud med ökade matchningsmöjligheter	17
5.4 Bättre förutsättningar för ökad tillväxt	19
5.5 Enklare att växla kompetens	19
Referenser	21
Bilaga 1. Tillgänglighetsökning inom 45 min resa med tåg	22
Bilaga 2. Yrkeshögskoleutbildningar	23
Bilaga 3. Folkhögskolor	26

1 Inledning

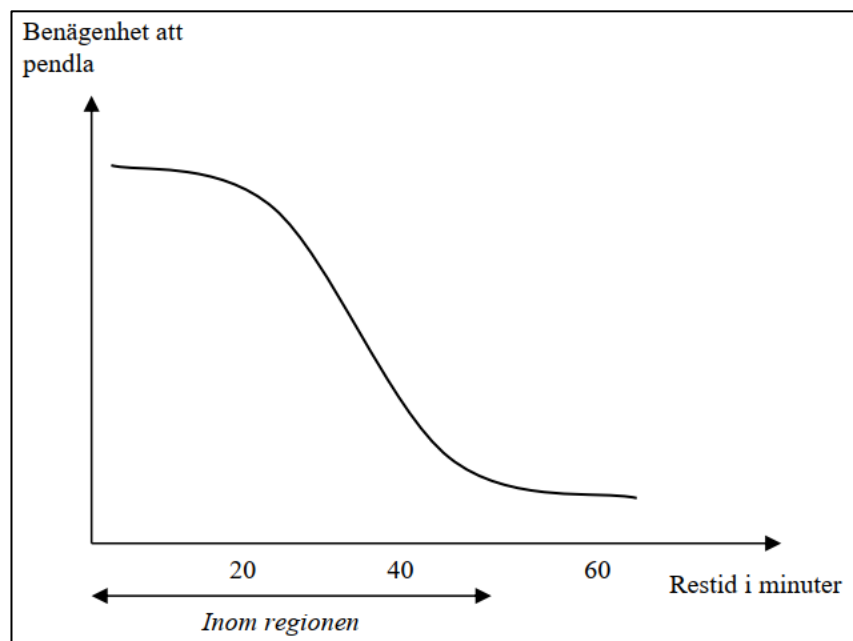
Detta PM syftar till att beskriva hur Nya Ostkustbanan, utbyggnaden av järnvägen mellan Gävle och Härnösand till dubbelspår, påverkar arbetsmarknadsregionerna i kuststråket från Söderhamn till Kramfors. Ett visst fokus ligger på Sundsvall som den största kommunen på sträckan, med stora och viktiga utvecklingsprojekt, men som samtidigt påverkats av uppmärksammade nedläggningar som SCA:s omvandling av produktionen i Ortviken, Casino Cosmopols stängning och Smålandsvillans avveckling av produktionsanläggningen. Sammantaget försvinner cirka 1 000 jobb. Vad krävs för att nya arbetstillfällen ska utvecklas?

Studien är en fördjupning av den nyttoanalys som Sweco har gjort för Ostkustbanan 2015 AB (Sweco 2016).

Studien kommer att följas av motsvarande analyser Med Gävle respektive Örnsköldsvik i centrum. Resultaten sammanfattas i en samlad rapport.

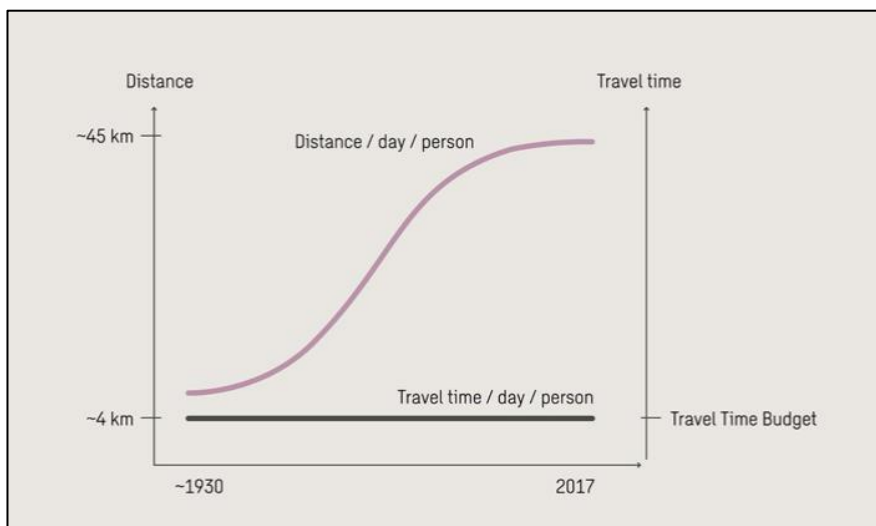
2 Arbetsmarknad, tillgänglighet och utveckling

Det finns ett tydligt samband mellan restiden och människors vilja att pendla. Få människor pendlar längre än en timme enkel resa och de flesta betydligt kortare än så. Vid 45 minuters resa går en tydlig gräns, där varje sparad minut ger en stor effekt på benägenheten att pendla (Figur 1).

Figur 1. Benägenheten att pendla avtar med restiden "dörr till dörr". Källa: Andersson och Larsson 2019 sid 127

I takt med att kommunikationerna har förbättrats har vi kunnat öka vår räckvidd trots att tiden vi lägger på att resa inte har förändrats nämnvärt de senaste 100 åren, se Figur 2.

Figur 2. Vi lägger samma tid på resor som för 100 år sedan, men bättre kommunikationer har bidragit till att vi nu kommer tio gånger längre. Källa: Sweco 2018b

Statistiska Centralbyrån mäter arbetsmarknadernas som så kallade lokala arbetsmarknadsregioner ("LA-regioner"). Inom en LA-region pendlar människor mycket, medan relativt få pendlar till angränsande regioner.

Av Tabell 1 framgår att antalet lokala arbetsmarknadsregioner i Sverige har sjunkit med cirka 30 % de senaste tjugo åren till 69 regioner. Tillgängligheten har följaktligen ökat. Som jämförelse kan nämnas att Sverige omfattar 290 kommuner. I genomsnitt omfattar en svensk arbetsmarknadsregion drygt fyra kommuner, men spännvidden är stor.

Tabell 1. Antalet lokala arbetsmarknadsregioner har sjunkit stadigt. Källa: SCB

År	Antal LA-regioner
1998	100
2003	87
2008	75
2013	73
2019	69

Det finns ett starkt samband mellan arbetsmarknadsregionens storlek och utvecklingskraften (se exempelvis Sweco 2016, 2018a, 2020, Andersson & Larsson 2019 och Botniska korridoren/ÅF 2014). Ju större region, desto högre/större sysselsättning, produktivitet, utbildningsnivå, branschbredd, utbud av privata och offentliga tjänster och

så vidare. Utveckling skapas naturligtvis även i mindre regioner, men i grunden är det *alltid gynnsamt för utvecklingen att göra det enkelt för människor att mötas.*

3 Sundsvalls arbetsmarknadsregion

Sundsvalls lokala arbetsmarknadsregion har vuxit över åren, se Tabell 2. I mitten av 1980-talet bildade Sundsvall och Timrå kommuner en gemensam arbetsmarknadsregion. I dag har regionen utvidgats och omfattar även Härnösand och Ånge.

Tabell 2. Utbredningen av Sundsvalls lokala arbetsmarknadsregion 1985–2019. Källa: SCB

1985–1994	1995–2005 ¹	2006–2019
Sundsvall	Sundsvall	Sundsvall
Timrå	Timrå	Timrå
	Härnösand	Härnösand
		Ånge

Dagens arbetsmarknadsregion har samtidigt varit konstant sedan 2006. Under samma period har den genomsnittliga tillgängligheten i Sverige som helhet ökat med drygt 20 % (från 87 till 69 LA-regioner). Som en följd av att Sundsvalls arbetsmarknad inte har vuxit har regionen tappat i relativ konkurrenskraft mot andra delar av landet.

Tillväxtverket arbetar med så kallade funktionella analysregioner (FA-regioner), som i huvudsak tar fasta på en pendlingsprognos för år 2025. I Sundsvalls funktionella analysregion ingår samma kommuner som i LA-regionen, Ånge, Timrå, Härnösand och Sundsvall. Det är inte förvånande att Tillväxtverket inte ser att regionen kommer att växa geografiskt, då de större utbyggnaderna av Nya Ostkustbanan planeras bortom 2025.

Härnösand har relativt långa restider (cirka 43 minuter med bil och en knapp timme med tåg). Sannolikt präglas pendlingen av en hög andel högutbildade, med anledning av Härnösands roll som residenskommun och Sundsvalls roll som regional tillväxtmotor.

Mer anmärkningsvärt är att Ånge ingår med tanke på de långa restiderna, cirka 1 timme och 20 minuter med bil och ungefär tio minuter snabbare med tåg. Det är ett tecken på Sundsvalls attraktionskraft, men också på urbaniseringen samt svårigheterna att utveckla arbetsmarknaden i mindre kommuner. Det gäller i synnerhet kommuner som har långt till en regional tillväxtmotor.

Av Tabell 3 framgår att ingen av de studerade kommunerna har nått upp till rikets utveckling av antalet jobb mellan åren 2008 och 2018. Timrå har utvecklats starkast tillsammans med Sundsvall.

¹ År 2000 skedde en tillfällig reduktion av arbetsmarknaden då Härnösand föll ur.

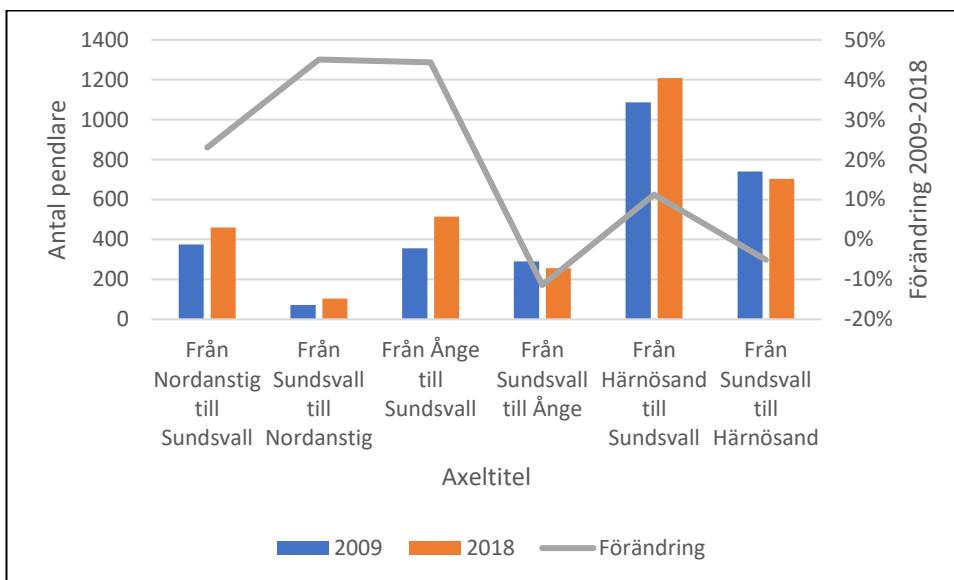
Tabell 3. Utveckling av antalet arbetstillfällen i kommunerna 2008–2018. Källa: SCB

	2008	2018	Förändring
Nordanstig	3 219	3 277	1,8%
Hudiksvall	17 212	17 858	3,8%
Ånge	4 515	4 169	-7,7%
Timrå	5 488	6 054	10,3%
Härnösand	10 911	10 412	-4,6%
Sundsvall	49 224	52 662	7,0%
Kramfors	8 248	8 209	-0,5%
Sverige	Ca 4,4 miljoner	Ca 5,0 miljoner	12,8 %

Nordanstig ingår inte i Sundsvalls LA-region, då kommunen är närmare Hudiksvall. Sundsvall är dock den näst största utpendlingskommunen för Nordanstigs invånare.

Drygt 4 300 personer pendlade från Timrå till Sundsvall år 2018. I motsatt riktning pendlade knappt 2 000 personer. Ökningen från Sundsvall till Timrå sedan år 2008 har dock varit fem gånger starkare. Sundsvall och Timrå kommuner integreras.

Av Figur 3 framgår pendlingen till och från Sundsvall år 2008 och 2018 för kommunerna Nordanstig, Ånge och Härnösand.

Figur 3. Antal pendlare 2008 och 2018 i olika relationer och riktning. Källa: SCB

4 Dagens tillgänglighet respektive med Nya Ostkustbanan

Att åstadkomma regionförstoring i mellersta och norra Sverige kräver ofta tågförbindelser. Under överskådlig framtid är det bara tåget som kan erbjuda den strukturella tillgänglighet som överbryggar långa avstånd och dessutom på ett klimatsmart sätt.

Tabell 4 visar att befolkningstätheten är låg i mellersta och norra Sverige. Längs med kustjärnvägen mellan Gävle och Umeå är dock befolkningstätheten tre gånger större. Det ger goda förutsättningar för att knyta samman lokala arbetsmarknader med hjälp av tågförbindelser.

Tabell 4. I mellersta och norra Sverige är avstånden större och den genomsnittliga arbetsmarknadsregionen mindre än i övriga Sverige. Längs kusten är dock tätheten betydligt större. Källa: SCB, Botniska korridoren/Sweco 2021

	Botniska korridoren²	Kuststråket Gävle-Umeå³	Övriga Sverige
Yta (km ²)	319 000	29 000	130 000
Antal invånare (miljoner)	2,05	0,45	8,27
Befolkningstäthet (invånare/km ²)	6,4	54	64
LA-regioner	33	8	36
Genomsnittlig LA-region (invånare)	62 000	81 000	230 000
Medianregion (invånare)	Ca 20 000	Ca 51 000	Ca 70 000

Av Tabell 5 framgår restider med tåg i dag samt med Nya Ostkustbanan (Sweco 2020). Restider under 45 minuter markeras med grönt och restider över en timme med rött. För restider däremellan används gula rutor. Figuren illustrerar grafiskt hur tillgängligheten ökar och fler relationer blir pendlingsbara (fler gröna rutor).

² Botniska korridoren omfattar Norrbottens län, Västerbottens län, Västernorrlands län, Jämtlands län, Gävleborgs län, Dalarnas län och Örebro län.

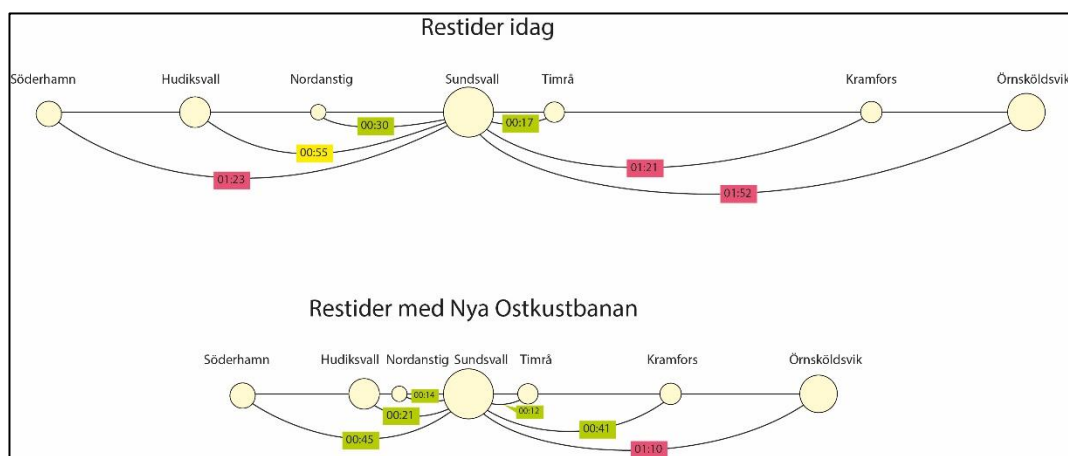
³ Med kuststråket Gävle-Umeå avses en 20 km bred korridor som följer Ostkustbanan, Ådalsbanan och Botniabanen. De kommuner som banorna passerar har tillsammans cirka 550 000 invånare.

Tabell 5. Restider med tåg i dag respektive med Nya Ostkustbanan.

I dag	Söderhamn	Hudiksvall	Gnarp (Nordanstig)	Sundsvall	Timrå	Härnösand	Kramfors	Örnsköldsvik
Söderhamn	-	00:28	00:53	01:23	01:40	02:21	02:44	03:15
Hudiksvall	00:28	-	00:25	00:55	01:12	01:53	02:16	02:47
Gnarp (Nordanstig)	00:53	00:25	-	00:30	00:47	01:28	01:51	02:22
Sundsvall	01:23	00:55	00:30	-	00:17	00:58	01:21	01:52
Timrå	01:40	01:12	00:47	00:17	-	00:41	01:04	01:35
Härnösand	02:21	01:53	01:28	00:58	00:41	-	00:23	00:54
Kramfors	02:44	02:16	01:51	01:21	01:04	00:23	-	00:31
Örnsköldsvik	03:15	02:47	02:22	01:52	01:35	00:54	00:31	-

Med Nya Ostkustbanan	Söderhamn	Hudiksvall	Gnarp (Nordanstig)	Sundsvall	Timrå	Härnösand	Kramfors	Örnsköldsvik
Söderhamn	-	00:24	00:31	00:45	00:57	01:09	01:26	01:55
Hudiksvall	00:24	-	00:07	00:21	00:33	00:45	01:02	01:31
Gnarp (Nordanstig)	00:31	00:07	-	00:14	00:26	00:38	00:55	01:24
Sundsvall	00:45	00:21	00:14	-	00:12	00:24	00:41	01:10
Timrå	00:57	00:33	00:26	00:12	-	00:12	00:29	00:58
Härnösand	01:09	00:45	00:38	00:24	00:12	-	00:17	00:46
Kramfors	01:26	01:02	00:55	00:41	00:29	00:17	-	00:29
Örnsköldsvik	01:55	01:31	01:24	01:10	00:58	00:46	00:29	-

Restidsförkortningen illustreras mer överskådligt i Figur 4.

Figur 4. Restider i dag respektive med Nya Ostkustbanan.

Utifrån Tabell 5 bedömer Sweco att Sundsvalls lokala arbetsmarknadsregion utvidgas till att inkludera även Hudiksvall och Kramfors kommuner, se Tabell 6.

Tabell 6. Nya Ostkustbanan bidrar till att integrera fler kommuner i Sundsvalls LA-region.

Dagens lokala arbetsmarknadsregion		Med Nya Ostkustbanan	
Ingående kommuner	Antal arbetstillfällen	Ingående kommuner	Antal arbetstillfällen
Sundsvall	52 662	Sundsvall	52 662
Timrå	6 054	Timrå	6 054
Härnösand	10 412	Härnösand	10 412
Ånge	4 169	Ånge	4 169
(Nordanstig)	3 277	Nordanstig	3 277
		Hudiksvall	17 858
		Kramfors	8 209
Summa	76 574		102 641

Ovanstående innebär något förenklat att Sundsvalls lokala arbetsmarknadsregion växer med cirka 26 000 arbetstillfällen, motsvarande ungefär 30 %.

Det finns även en potential för Söderhamn att bli en del av Sundsvalls arbetsmarknad. Restiden med tåg blir 45 minuter från station till station. Med anslutningsresor blir restiden sannolikt över en timme. Detta kan fortfarande vara intressant för grupper på arbetsmarknaden. Människor med högre utbildning och förhållandevis hög lön tenderar att pendla längre sträckor. Om de dessutom har möjlighet att delvis arbeta hemifrån ökar chanserna ytterligare att Söderhamn kan ha ett rikligt utbyte med Sundsvall.

Det gäller också Gävle, även om restiden med tåg blir ganska precis en timme från station till station. Utbytet mellan tillväxtmotorer som Sundsvall och Gävle tenderar dock att vara relativt omfattande, vilket hänger samman med att sådana kommuner har en likartad struktur med förhållandevis specialiserade arbetstillfällen.

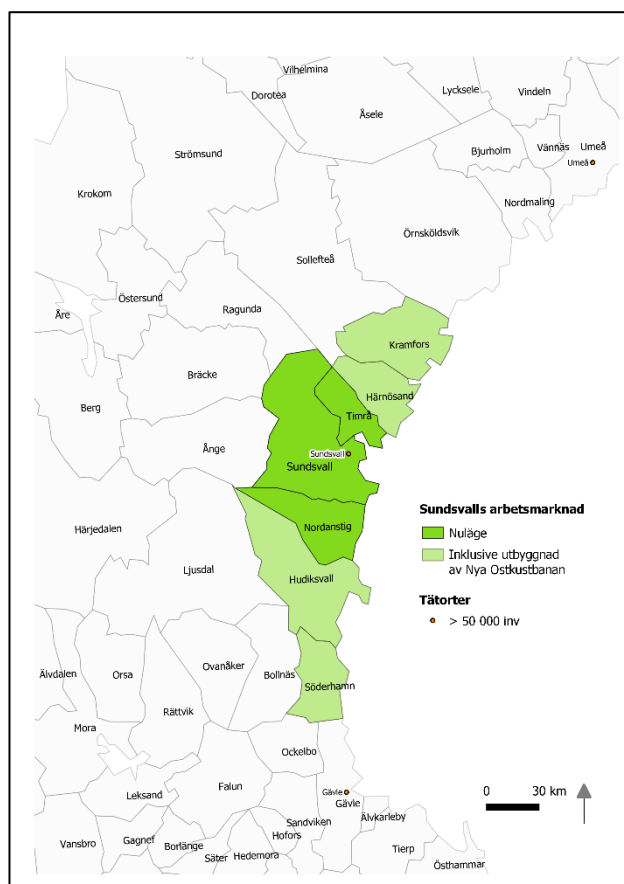
Det finns samtidigt behov av att beskriva tillgänglighetsförändringen mer detaljerat, eftersom den lokala arbetsmarknadsregionen är en statistisk beskrivning. Exempelvis visar restiderna i Tabell 5 att det är osannolikt att det uppstår omfattande pendling mellan Kramfors och Hudiksvall, även om båda kommunerna integreras i Sundsvallsregionen.

Ett mer relevant mått är 45 minuters restid från respektive kommuncentra. Den ökade tillgängligheten beskrivs i Tabell 7.

Tabell 7. Med Nya Ostkustbanan nås fler kommuner från varje kommun.

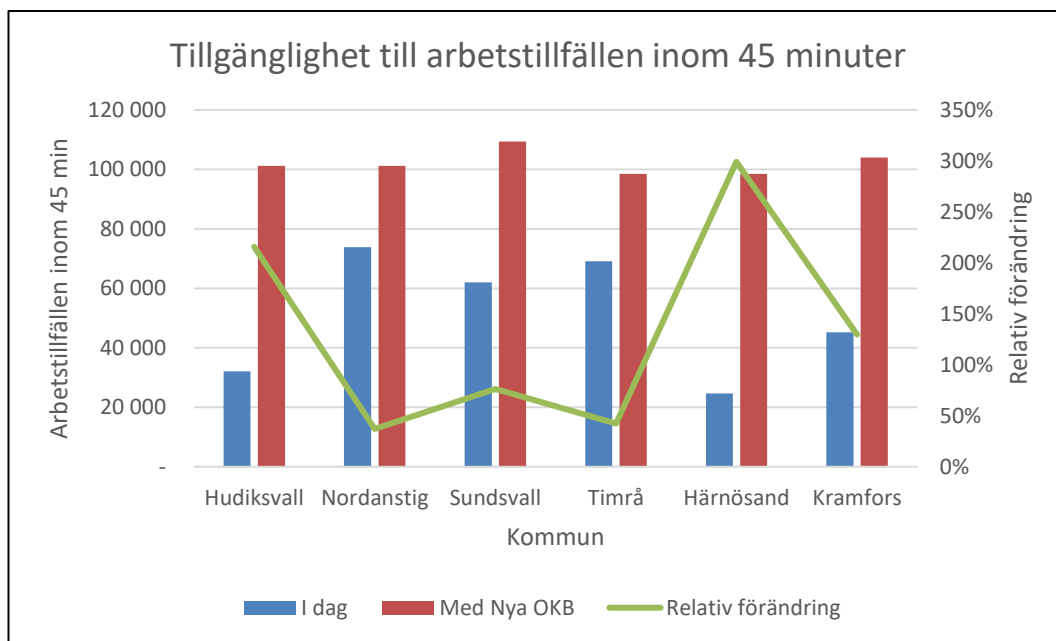
Kommun	Tillgängliga kommuner inom 45 min	
	I dag	Tillkommer med Nya Ostkustbanan
Hudiksvall	<ul style="list-style-type: none"> • Söderhamn • Nordanstig 	Endast norrgående riktning: <ul style="list-style-type: none"> • Sundsvall • Timrå • Härnösand
Nordanstig	<ul style="list-style-type: none"> • Sundsvall • Hudiksvall 	Endast norrgående riktning: <ul style="list-style-type: none"> • Söderhamn • Timrå • Härnösand
Sundsvall	<ul style="list-style-type: none"> • Timrå • Nordanstig 	<ul style="list-style-type: none"> • Söderhamn • Hudiksvall • Kramfors • Härnösand
Timrå	<ul style="list-style-type: none"> • Sundsvall • Härnösand 	<ul style="list-style-type: none"> • Hudiksvall • Nordanstig • Kramfors
Härnösand	<ul style="list-style-type: none"> • Timrå • Kramfors 	<ul style="list-style-type: none"> • Hudiksvall • Nordanstig • Sundsvall
Kramfors	<ul style="list-style-type: none"> • Härnösand • Örnsköldsvik 	Endast södergående riktning: <ul style="list-style-type: none"> • Sundsvall • Timrå

Tillgänglighetseffekten för Sundsvall illustreras i Figur 5.

Figur 5. Arbetsmarknaden inom 45 minuter restid i dag samt med Nya Ostkustbanan med Sundsvall i centrum.

Tillgänglighetseffekten som skapas inom 45 minuter restid med tåg framgår av Figur 6. Tillgängligheten ökar kraftigt för samtliga kommuner, för Härnösand och Hudiksvall med ett par hundra procent. Ökningen blir minst för de centrala kommunerna Nordanstig, Sundsvall och Timrå, men det är betydande förbättringar om mellan 40 % och nära 80 %.

Figur 6. Tillgängligheten med Nya Ostkustbanan ökar kraftigt för samtliga studerade kommuner. Detaljerade data finns i bilaga 1.

5 Effekter

5.1 Bildande av en storregion med stark utvecklingskraft

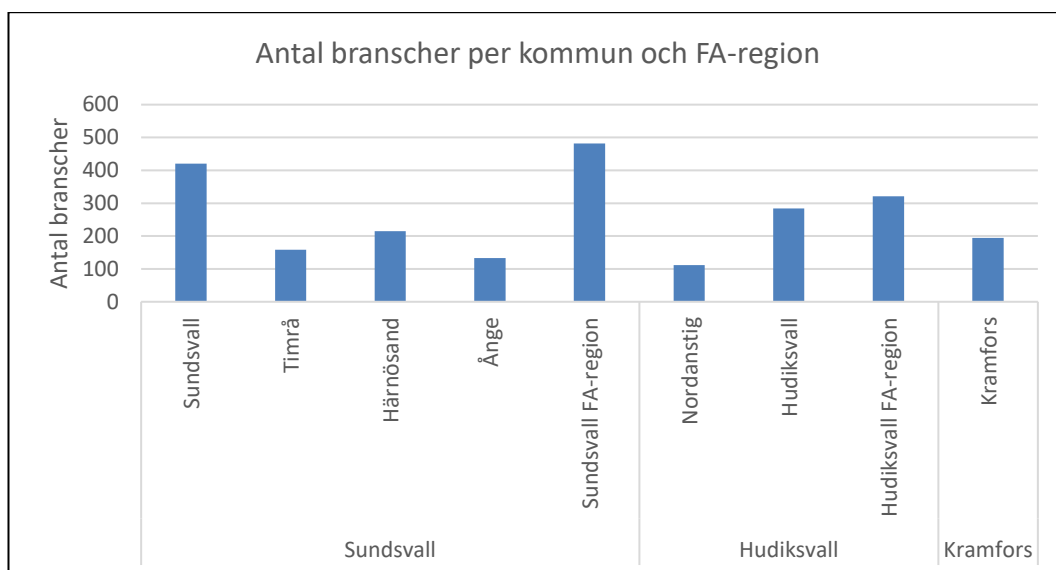
Av Figur 6 framgår att samtliga studerade kommuner kommer inom en arbetsmarknad med 100 000 arbetstillfällen. Forskning visar att arbetsmarknadsregioner med 100 000 pendlingsbara jobb fungerar som självförstärkande tillväxtmotorer (Pettersson 2014).

I dag lever 6,5 miljoner av Sveriges 10,3 miljoner invånare i regioner med fler än 100 000 jobb. Ingen av de studerade kommunerna ingår i en sådan region i dag. Sundsvalls LA-region har, som framgått ovan, cirka 76 000 jobb. Med Nya Ostkustbanan mellan Kramfors och Hudiksvall blir 210 000 fler invånare än i dag del av en starkare region.

5.2 Ökad branschbredd för mindre sårbarhet och ökad innovation

Ju större region, desto större branschbredd. En region med fler branscher blir mindre sårbar för ekonomiska kriser och nedläggningar. Regionen får bättre innovationskraft, eftersom nya innovationer ofta uppstår i gränsytan mellan branscher.

Av Figur 7 framgår dagens branschbredd i kommunerna respektive deras funktionella analysregioner. Bilden visar tydligt att de små kommunerna vinner mycket genom att tillhöra den större regionen, medan Sundsvalls kommuns branschbredd ligger relativt nära FA-regionens. Det sistnämnda är naturligt, eftersom Sundsvalls kommun utgör en så stor del av FA-regionen.

Figur 7. Branschbredd i kommunerna och deras funktionella analys-region. Källa: SCB Raps

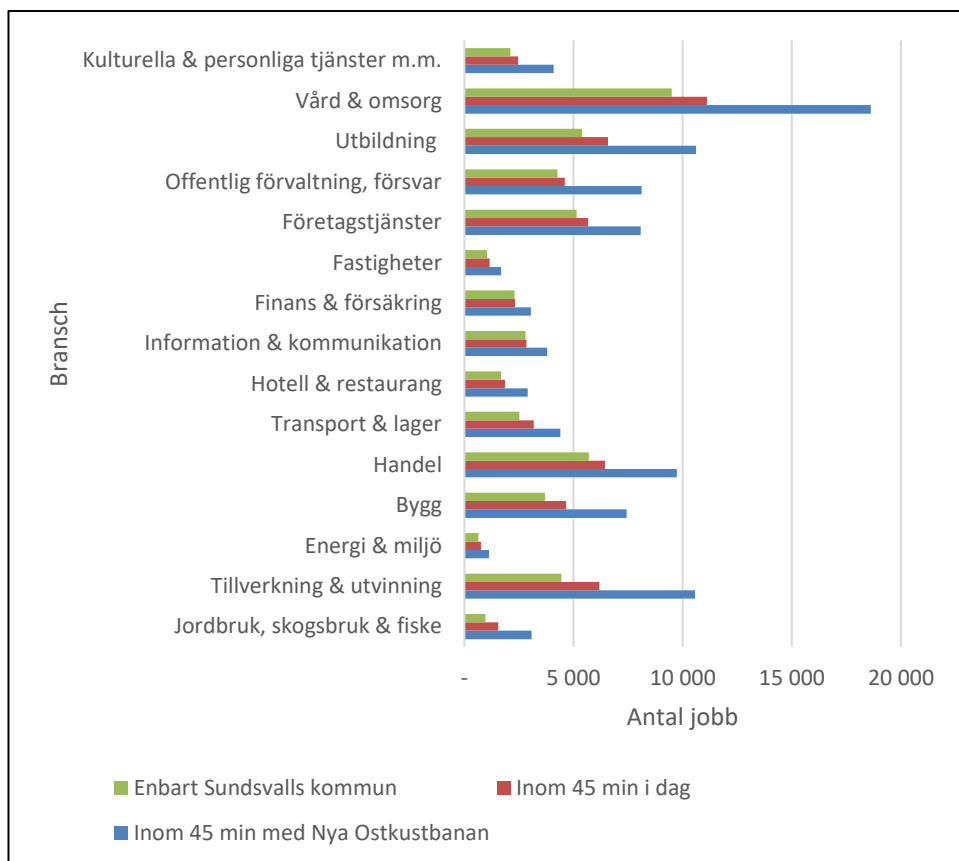
När de bättre tågförbindelserna vidgar regionen ökar branschbredden. I dag är branschbredden i Sundsvalls FA-region 58 %. Det innebär att 58 % av rikets samtliga cirka 830 branscher finns representerade i Sundsvall. För Hudiksvall är motsvarande siffra 39 % och för Kramfors 23 %. När dagens tre FA-regioner integreras ökar branschbredden till 62 %. Skillnaden för Hudiksvall och Kramfors är betydande, men även för Sundsvall innebär det en relativ ökning med 7 %. Sammantaget minskar sårbarheten och förutsättningarna för innovation ökar.

Branschbredden är ett relativt tekniskt begrepp. I vardagen handlar branschbredd och regionförstoring om att göra det möjligt för människor att våga flytta till exempelvis Kramfors, förvissade om att man kan hitta arbete inom rimligt pendlingsavstånd för både sig själv och ens partner.

5.3 Ett större arbetsutbud med ökade matchningsmöjligheter

Den ökade branschbredden som beskrevs i föregående avsnitt innebär en komplementaritet mellan branscher. När regionen växer tillkommer nya branscher som erbjuder arbetstillfällen. Men även inom befintliga branscher sker en ökning av arbetsmarknaden som underlättar matchning mellan utbud och efterfrågan av arbetskraft.

Figur 8 visar hur antalet jobb ökar inom 15 övergripande branscher när arbetsmarknadsregionen växer först utanför Sundsvalls kommun till dagens arbetsmarknad och sedan till att inkludera de kommuner som nås inom 45 minuters tågresa med Nya Ostkustbanan. Som framgår är ökningen betydande, även när jämförelsen görs utifrån Sundsvall, den största kommunen. För mindre kommuner är skillnaden ännu större.

Figur 8. Antalet jobb inom olika branscher ökar när arbetsmarknaden växer och underlättar matchning mellan efterfrågan på och utbud av arbetskraft. Detaljerade data i bilaga 1.

Johansson och Claesson (2015) visar att en fördubbling av regionstorleken samvarierar med en förväntad ökning av sysselsättningen med 3,7 %. Vad skulle det innebära för stråket som studeras i detta PM? Det beskrivs i Tabell 8.

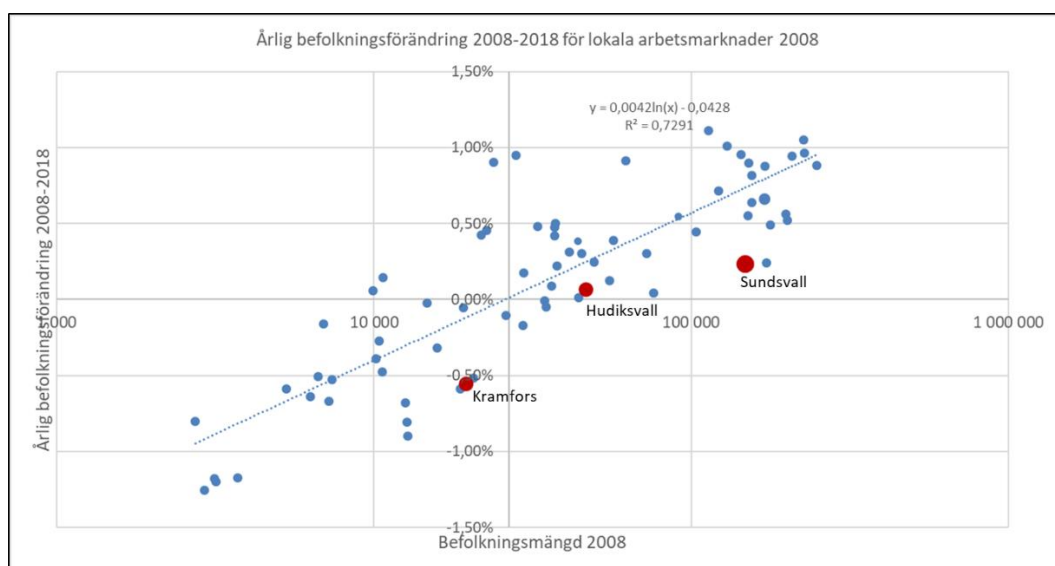
Tabell 8. Potentiella sysselsättningseffekter med Nya Ostkustbanan. (Nordanstigs kommun är inräknad både i Sundsvalls och Hudiksvalls LA-regioner år 2018.)

LA-region	Arbetsstillfällena		Skillnad	Potentiellt fler jobb
	2018	Med Nya Ostkustbanan		
Sundsvall	76 600	102 600	34 %	~ 1 000
Kramfors	8 200	102 600	100 % (1 150 %)	~ 300
Hudiksvall	21 100	102 600	100 % (385 %)	~ 800
Summa				~ 2 100

Tabell 8 visar en potentiell sysselsättningsökning om cirka 2 100 jobb. Beräkningen begränsar de positiva effekterna av den radikala tillgänglighetsökning som uppstår för Kramfors och Hudiksvall för att undvika en allt för optimistisk bedömning.

5.4 Bättre förutsättningar för ökad tillväxt

Regional utveckling är i hög grad självförstärkande. När Sundsvallsregionen växer förbättras förutsättningarna för fortsatt och ökad tillväxt. Det syns tydligt i Figur 9. Figuren visar att det finns ett tydligt samband mellan befolkningens mängd år 2008 och förändringen av invånarantalet det efterföljande decenniet. Ju större region, desto starkare utveckling. Ingen region med fler än 40 000 invånare år 2008 hade en negativ utveckling de kommande tio åren. Figuren visar också att de aktuella LA-regionerna hade en sämre utveckling än vad som kunde förväntas utifrån deras storlek. Det syns genom att samtliga ligger en bra bit under den streckade linjen.

Figur 9. Befolkningens mängd 2008 gav en stark indikation på utvecklingen det kommande decenniet. Källa: SCB, Sweco

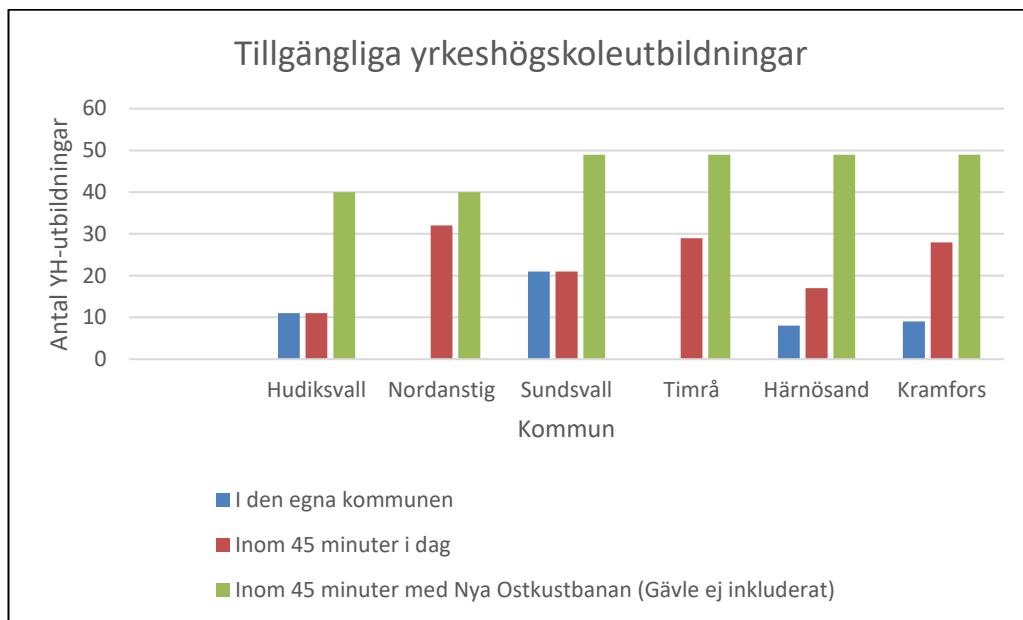
När Sundsvall, Hudiksvall och Kramfors växer samman förbättras förutsättningarna för en starkare utveckling.

5.5 Enklare att växla kompetens

I samband med nedläggningar kan det vara aktuellt att växla yrke. Även denna omställning underlättas när LA-regionerna integreras. I bilaga 2 finns en genomgång av aktuella yrkeshögskoleutbildningar i Västernorrlands län och delar av Gävleborgs län.

Av Figur 10 framgår hur fler yrkeshögskoleutbildningar blir tillgängliga med bättre kommunikationer. En del av utbildningarna bedrivs på distans, men just YH-utbildningarna bygger på en nära samverkan med det lokala och regionala näringslivet.

Det innebär att de utvecklade tågförbindelserna underlättar praktik och andra former av utbyte som är en central del av utbildningen samt även en framtida anställning.

Figur 10. Tillgänglighet till yrkeshögskoleutbildningar. Källa: Yrkeshögskolan, Sweco

Även tillgängligheten till andra utbildningsinstitutioner förbättras, som exempelvis folkhögskolor, se bilaga 3.

Referenser

Andersson, Martin och Larsson, Johan P (2019). Ekonomisk utveckling och ekonomisk geografi. Ny teori och empiri. VGR Analys 2019:14

Botniska korridoren (2021). Kompetens – det viktigaste godset på ett järnvägsnät för 250 km/h för hela landet. *Under publicering*

Botniska korridoren/ÅF (2014). Regionförstyringens inverkan på landets ekonomi och statens finanser - Exemplet norra Sverige

Johansson, Börje och Claesson, Johan (2015). Transportinfrastruktur och ekonomisk tillväxt

Pettersson, Lars (2014). Tillgänglighet och orsattraktivitet i Cars, Göran (red) (2014). Den attraktiva regionen

Statistiska Centralbyrån (2020, 2021). Diverse statistik

Sweco (2016). Nyttöanalys av Nya Ostkustbanan

Sweco (2018a). Mer pang för pengarna. Hur de samhällsekonomiska analyserna kan utvecklas med lärdomar från Nya Ostkustbanan

Sweco (2018b). Running to stand still

Sweco (2020). Blekinge kustbana - samhällsekonomi och lokaltågstrafik

Bilaga 1. Tillgänglighetsökning inom 45 min resa med tåg

Antal arbetstillfällen inom 45 min resa med tåg	I dag	Med Nya Ostkustbanan	Relativ förändring
Hudiksvall	32 060	101 188	216%
Nordanstig	73 797	101 188	37%
Sundsvall	61 993	109 397	76%
Timrå	69 128	98 472	42%
Härnösand	24 675	98 472	299%
Kramfors	45 237	103 953	130%

Antal sysselsatta per bransch	Sundsvall	Inom 45 min i dag	Inom 45 min med Nya Ostkustbanan	Sillnad tillgänglighet inom 45 min
Jord- & skogsbruk, fiske	964	1 545	3 075	99%
Tillverkning & utvinning	4 434	6 190	10 571	71%
Energi & miljö	645	759	1 125	48%
Bygg	3 688	4 655	7 434	60%
Handel	5 701	6 448	9 733	51%
Transport & lager	2 519	3 173	4 396	39%
Hotell & restaurang	1 688	1 860	2 906	56%
Information & kommunikation	2 790	2 846	3 794	33%
Finans & försäkring	2 299	2 321	3 053	32%
Fastigheter	1 043	1 151	1 679	46%
Företagstjänster	5 148	5 667	8 071	42%
Offentlig förvaltning, försvar	4 268	4 600	8 114	76%
Utbildning	5 390	6 577	10 613	61%
Vård & omsorg	9 498	11 115	18 624	68%
Kulturella & personliga tjänster	2 114	2 461	4 081	66%

22(26)

PM
2021-03-25

SUNDSVALLS ARBETSMARKNADSREGION OCH NYA
OSTKUSTBANAN

Bilaga 2. Yrkeshögskoleutbildningar

Tabell 9. Yrkeshögskoleutbildningar i Västernorrlands och Gävleborgs län exklusive Gävle, Sandviken, Sollefteå. Källa: Yrkeshögskolan, www.yrkeshogskolan.se Besökt 210208

Kommun	Yrkeshögskoleutbildningar
Sundsvall	<ol style="list-style-type: none"> 1. Apotekstekniker (distans) 2. Arbetsmiljöingenjör (distans) 3. Automationsingenjör processindustri 4. Behandlingspedagog (distans) 5. Drifttekniker – processoperatör (distans) 6. Elnätsspecialist 7. Elnätsspecialist inom Reläskydd (distans) 8. Internationell vindkraftstekniker 9. Järnvägsprojektör 10. Medicinsk sekreterare/Vårdadministratör (distans) 11. Paralegal - Juridisk handläggare 12. Produktionsutveckling Industri 4.0(distans) 13. Redovisningsekonom med lönekompetens 14. Rörnätstekniker (distans) 15. Specialistundersköterska inom akutsjukvård (distans) 16. Specialistundersköterska inom barnsjukvård (distans) 17. Systemutvecklare .Net med AI-kompetens 18. Systemutvecklare Java (distans) 19. Säkerhetssamordnare (distans) 20. VA-projektör 21. Vatten- och miljötekniker

Kommun	Yrkehögskoleutbildningar
Hudiksvall	<ol style="list-style-type: none"> 1. Affärsinriktad redovisningsekonom 2. Behandlingspedagog 3. Byggproduktionsledare ROT 4. Fibertekniker 5. Integrationspedagog med arbetsmarknadskompetens (distans) 6. IT-säkerhetstekniker - Etisk Hackare 7. Linux DevOps Engineer 8. Microsoft Azure Cloud Advisor 9. Network Engineer – Nätverksspecialist 10. Systemutvecklare .Net med AI-kompetens 11. VVS-ingenjör
Örnsköldsvik	<ol style="list-style-type: none"> 1. Affärsutvecklare besöksnäring (distans) 2. Bygglovshandläggare (distans) 3. CAD-ingenjör processindustri (distans) 4. Hydraulsystemtekniker 5. Hydraultekniker (distans) 6. Kyrkomusiker 7. Medicinsk fotterapeut 8. Musikmakarna - Songwriters Academy of Sweden 9. Produktionsutveckling Industri 4.0 (distans) 10. Provtekniker, maskinutveckling (distans) 11. Robot och automationsprogrammerare (distans)

Kommun	Yrkeshögskoleutbildningar
Kramfors	<ol style="list-style-type: none"> 1. Byggnadsvård – interiör och hantverk 2. Drifttekniker kraft & värme/process 3. Mätningstekniker 4. Möbelsnickare - Historiskt hantverk 5. Möbelpetserare - Historiskt hantverk 6. Psykiatrispecialiserad undersköterska/vårdare (distans) 7. Specialiserad möbelsnickare med inriktning mot gesäll 8. Specialiserad undersköterska i demensvård (distans) 9. Varmsmed gesäll
Härnösand	<ol style="list-style-type: none"> 1. Certifierad kyl- och värmepumpstekniker inriktning energieffektivisering (distans) 2. Driftingenjör elkraft (distans) 3. Drifttekniker kraft & värme (distans) 4. Ingenjör VVS och energi med 3D CAD, BIM och solenergi kompetens 5. Montageledare Solel (distans) 6. Skärgårdskaptan (distans) 7. Trafiklärare (distans) 8. Underhållstekniker inom processindustrin (distans)

Bilaga 3. Folkhögskolor

Tabell 10. Folkhögskolor i stråket Söderhamn-Örnsköldsvik. Källa: Sveriges Folkhögskolor, www.folkhogskola.nu Besökt 210211

Kommun	Folkhögskolor
Sundsvall	Ålsta folkhögskola, filial Sundsvall
Härnösand	Härnösands folkhögskola
Örnsköldsvik	Mellansels folkhögskola Örnsköldsviks folkhögskola
Kramfors (Nyland)	Hola folkhögskola (Nyland)
Ånge (Fränsta)	Ålsta folkhögskola
Hudiksvall (Forsa)	Forsa folkhögskola